

ADVOKATFIRMAET SELMER AS
Postboks 1324 Vika
0112 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Karen Elin Bakke, 5557 2126

Byggesak - Tysnes kommune - gnr. 94 bnr. 66 og 67 - Våge ferjekai - dispensasjon for oppføring av teknisk bygg

Vi viser til deres klage over Tysnes kommunes vedtak av 08.09.2020, samt til Tysnes kommunes oversendelse av klagesaken hit den 23.10.2020.

Vedtak

Statsforvalteren i Vestland omgjør Tysnes kommunes vedtak av 08.09.2020, sak PS 44/20. Det gis dispensasjon fra krav om utarbeidelse av samlet situasjonsplan og teknisk plan, jf. områdereguleringsplanens pkt. 2.11.1.8. Det gis videre tillatelse til oppføring av bygget som omsøkt.

Sakens bakgrunn

Vi forutsetter at partene er kjent med saksdokumentene og den tidligere behandlingen av saken. Fullstendig saksreferat blir derfor ikke gitt. Vi vil likevel nevne følgende:

Det skal settes inn elektrisk ferge i sambandet Våge-Halvhjem. Dette krever teknisk infrastruktur på land. Det er den 30.10.2019 bl.a. søkt om oppføring nytt teknisk bygg (ca. 142 m²) på Våge ferjekai. Bygget har en lengde på ca. 20 meter i.h.h. til situasjonsplan av 29.11.2018 med justering av 24.06.2019. Plassering av tiltaket er vist på kart av 29.11.2018 som fulgte søknaden.

Det er opplyst at bygget skal inneholde en krafttransformator på ca. åtte tonn med et oljevolum på mer enn 1000 liter. Bygget skal erstatte eksisterende servicebygg på ferjekaien. Det tekniske bygget er planlagt ca. 5,9 meter fra nabogrensen til gnr. 94 bnr. 251. Tiltakshaveren opplyser om at størrelsen på bygget er planlagt med minimum av det som er nødvendig for å få på plass alt teknisk utstyr. Det er videre søkt om dispensasjon fra kravet i bestemmelsene i områdereguleringsplanen for Våge som setter krav om utarbeidelse av samlet situasjonsplan og teknisk plan før utbygging.

Det er innkommet nabomerknader fra gnr. 94 bnr. 251. Eierne viser bl.a. til at tiltaket ikke hensyntar planene deres for å utvikle eiendommen. De kan heller ikke se at pkt. 1.6 i reguleringsbestemmelsene åpner opp for at ladetårnet og det tekniske bygget kan oppføres som omsøkt. De vil

ikke akseptere at det blir godkjent et teknisk bygg og et ladetårn uten at hele pkt. 2.11.1.8 i reguleringsbestemmelsene blir gjennomført. Videre kreves det utarbeidet ROS-analyse for tiltaket, og at støyforhold og helsefarlig stråling blir utredet. Eierne mener også at bygget vil ha negative konsekvenser for trafikk og for gående til/fra bygget deres.

Eier av eiendommen gnr. 94 bnr. 62 spør om det er vurdert å utvide bygget for å få plass til bosscontainere for fergen.

Tysnes kommune ved Landbruk/teknisk gav dispensasjon den 11.06.2019, sak PS 57/19, for oppføring av ladetårn og fortøyingsautomat på fergekaien. Søknaden om dispensasjon for oppføring av det tekniske bygget ble avslått i samme vedtak.

Vedtaket ble påklaget av iVest Consult as på vegne av Fjord1. Vedtaket ble opprettholdt av Landbruk/teknisk i møte den 18.07.2019, og deretter sendt daværende Fylkesmannen i Vestland for klagebehandling.

Vi opphevet kommunens vedtak den 09.10.2019 for den delen av kommunens vedtak som gjaldt avslag på søknad om dispensasjon for det tekniske bygget. Som grunnlag for opphevelsen viste vi til at vedtaket var mangelfullt begrunnet, jf. fvl. §§ 24 og 25. Kommunen hadde også feilaktig lagt til grunn at tiltaket er reguleringspliktig etter pbl. § 12-1. Saken ble deretter sendt tilbake til Tysnes kommune for delvis ny behandling.

Landbruk/teknisk i Tysnes kommune avslo søknaden om oppføring av det tekniske bygget på nytt den 26.11.2019. I vedtaket ble det bl.a. sagt følgende: *«Søknad om dispensasjon kan takast opp til ny vurdering om det vert lagt fram ei nærare ROS analyse der det særskilt vert vurdert risiko opp mot eksisterande og planlagde bustad og servicebygg. Forutan dette vert det føresett at det vert lagt fram alternativ plassering der det mellom anna vert vurdert ny plassering av Trafo, framskyving på kaifront samt eventuelt ei uavhengig vurdering på mogleg utfylling i sjø.»*

Ansvarlig søker har kommentert vedtaket i et eget skriv av 19.12.2019. Det bes om at vedtaket blir behandlet på nytt, alternativt at skrivet blir sett på som en klage over avslaget på søknaden om dispensasjon. Det er innhentet uttalelse fra BKK Nett Tysnes som bl.a. skriver den 16.12.2019 at trafoen ikke lar seg plassere hvor som helst. Det må et eget plassbygd bygg til. Slik BKK Nett vurderer det, finnes det ikke alternative plasseringer. En trafo med et så stort oljevolum krever lengre avstand, dvs. åtte-ti meter, til viktige bygninger (bolig). Dette kompliserer ytterligere alternative plassering. En samlokalisering av trafoene i et felles bygg, slik Fjord1 legger opp til, er derfor å foretrekke. iVest Consult AS har også på vegne av tiltakshaver Fjord1 utarbeidet ROS-analyse den 18.12.2019. Analysen viser ulike risikomomenter og at de er akseptable.

Landbruk/teknisk behandlet saken som en klagesak i møte den 21.01.2020, sak PS 6/20. Det ble vist til at det nå er utarbeidet ROS-analyse for å imøtekomme Landbruk/teknisk sitt vedtak av 26.11.2019. Landbruk/teknisk vurderer det slik at gangtilkomsten for myke trafikanter mellom det tekniske bygget og ladetårnet ikke er en god løsning. Utvalget vurderer det videre slik at etablering av bygget som omsøkt vil sette vesentlig til side hensynene bak utarbeiding av samlet situasjonsplan og teknisk plan. Det er også vist til at dispensasjon ikke er påregnelig. Utvalget peker også på at en annen utforming av bygget vil kunne gi rom for å plassere bygget innenfor formålsområdet o_S. Dispensasjon kan også gis dersom plasseringen av bygget blir justert. En justering av plasseringen vil gi grunnlag for en annen vurdering av dispensasjonsvurderingen. Det er ikke lagt frem alternativ plassering av det tekniske bygget, samt uavhengig vurdering på mulig fylling i sjøen eller alternative løsninger til utfylling i sjø. Dersom utfylling i sjøen ikke kan gjennomføres, må tiltakshaveren vurdere

andre alternative løsninger slik at bygget blir flyttet lengre not nord, eventuelt også mot øst/sjøsidene. For å kvalitetssikre konklusjonene i ROS-analysen ber Landbruk/Teknisk rådmannen om å innhente uttalelse fra DNV.GL for å kvalitetssikre denne opp mot faremomentene i tilknytning til reguleringsformålet BKB1, slik som brann/eksplosjon og evakueringsproblematikk. Klagen ble ikke tatt til følge.

Saken ble deretter sendt daværende Fylkesmannen i Vestland for klagebehandling.

Vi er kjent med forholdene på stedet gjennom befaringen som ble avholdt 26.11.2019 på Våge fergekai. Fra Tysnes kommune møtte ordføreren, utvalgsmedlemmene i Landbruk/teknisk, rådmannen og representanter fra administrasjonen. Videre møtte representanter fra iVest Consult as, Fjord1 og daværende Hordaland fylkeskommune. Fra Statsforvalteren møtte fagdirektør Anne Kjersti Sande og seniorrådgiver Karen Elin Bakke.

DNV-GLs vurdering av ROS-analysen ble oversendt oss 26.02.2020.

Vi opphevet Tysnes kommunes vedtak av 26.11.2019 den 19.05.2020. Vi hadde ikke merknader til metoden som var valgt for gjennomføring av ROS-analysen. Etter å ha gjennomgått analysen, så det ut til at den tematisk dekket risikoområdene som er aktuelle. Vi konstaterte likevel at det er uenighet mellom kommunen og tiltakshaveren når det gjaldt risiko for brann og eksplosjon og vurderingen av trafiksikkerheten for gående. For at saken skulle være så godt opplyst som mulig før det blir truffet vedtak, mente vi at brannsjefen burde uttale seg om risikoen for brann og eksplosjon. Når det gjaldt vurderingen av om trafiksikkerheten er godt nok ivaretatt, mente vi at kommunen burde innhente synspunkter fra veimyndighetene.

Tysnes kommune og iVest Consult as er uenige i om bygget kan plasseres som omsøkt. Vi ba derfor kommunen om å ta stilling til om bygget kan plasseres som omsøkt. Vi viste også til at andre plasseringsalternativ innenfor området BKB1 krever dispensasjon fra kravet om utarbeidelse av teknisk plan og situasjonsplan. Det måtte også tas med i vurderingen ved den fornyede behandlingen av saken.

Saken ble deretter sendt tilbake til kommunen for ny behandling.

Tysnes kommune ved Landbruk/teknisk behandlet saken på nytt den 08.09.2020, sak PS 44/20. Søknaden ble avslått. Tysnes kommune viste til at det er gjort en uavhengig vurdering av tiltaket av DNV_GL og brannsjefen, og at vurderingen knyttet til ROS ikke lenger gir grunn til å avslå søknaden. Kommunen ser det fortsatt slik at plassering som omsøkt vil vesentlig tilside sette hensynene bak reguleringsbestemmelsene om krav til utarbeidelse av teknisk plan og situasjonsplan, jf. pbl. § 19-2. Kommunen har videre lagt til grunn at dispensasjon ikke er påregnelig og at en reguleringsplan er blitt til etter en lang prosess med involvering og nøye vurderinger av kommunestyret. Subsidiært blir det vist til at interesseavveiningen ikke er knyttet til overgangen til utslippsfrie ferger på den ene siden opp mot reguleringsformålet. Kommunen mener at interesseavveiningen i realiteten er knyttet til manglende vilje til å ta kostnadene med alternativ plassering. Med en annen utforming kan bygget plasseres innenfor formålsområdet o_S. I så tilfelle er det ikke behov for dispensasjon. Dispensasjon kan likevel gis på vilkår av at plasseringen av bygget blir justert mot ytterkanten av formålsgrensen i nord. På vilkår av at bygget får en plassering som vist i foreløpig situasjonsplan fra iVest av 13.11.2018, vil tiltaket i mindre grad sette til side hensynene bak reguleringsbestemmelsen som setter krav til utarbeidelse av situasjonsplan.

Advokatfirmaet Selmer AS ved advokat Martin Lüttichau påklaget vedtaket på vegne av Fjord1 i e-post til oss den 16.09.2020.

Vi oversendte saken til Tysnes kommune den 21.09.2020 for klagebehandling, jf. fvl. § 33.

Tysnes kommune har behandlet saken på nytt den 20.10.2020. Landbruk/teknisk fant ikke grunn til å endre vedtaket av 08.09.2020. Saken ble deretter sendt oss for klagebehandling den 23.10.2020.

Vi har i ettertid mottatt brev fra advokat Lüttichau, som vi har sendt kommunen for uttalelse. Vi mottok uttalelse fra kommunen den 22.01.2021.

Rettsregler

Statsforvalteren er delegert myndighet til å avgjøre klager som gjelder enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven, sjå plan- og bygningsloven (pbl.) § 1-9 femte ledd og rundskriv T-2/09 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Vi skal som klageinstans se til at kommunen under behandlingen av saken har fulgt lovene, forskriftene og saksbehandlingsreglene som gjelder på området. Statsforvalteren kan under klagebehandlingen prøve alle sider av vedtaket, også de skjønsmessige vurderingene som kommunen har gjort, jf. forvaltningsloven (fvl.) § 34. Ved prøving av det kommunale skjønnet skal Statsforvalteren legge stor vekt på hensynet til det lokale selvstyret.

Plansituasjon

Eiendommen er omfattet av områdereguleringsplanen for Våge sentrum, vedtatt 27.07.2017. Teknisk bygg ligger innanfor BKB 1 (bustad/service/forretning/kontor).

Tekniske bygg med tilhørende anlegg er ikke nevnt spesifikt for BKB 1. Fellesbestemmelsenes 1.6 åpner for at det kan etableres kommunaltekniske anlegg slik som trafo eller VA- ledninger i grøft, pumpestasjoner og annet utstyr som er nødvendig for å kunne opprettholde god teknisk drift. Etter kommunens syn kan derfor tekniske bygg i utgangspunktet plasseres i BKB 1. Vi har ikke merknader til dette.

Det er gitt bindende reguleringsbestemmelser til BKB 1 i planen, jf. pbl. §§ 12-4 og 12-7.

Til *Bustader/service/forretning/kontor (BKB 1)* heter det i reguleringsbestemmelsenes 2.11, pkt. 2.11.1.8:

«Området skal planleggjast og søkjast under eitt, og det skal utarbeidast samla situasjonsplan og teknisk plan for området før utbygging.»

Dispensasjon

Det er søkt om dispensasjon fra kravet om utarbeidelse av samlet situasjonsplan og teknisk plan for området før utbygging, jf. reguleringsbestemmelsenes 2.11. pkt. 2.11.1.8.

Vilkårene for å gi dispensasjon følger av pbl. § 19-2 annet ledd:

«Dispensasjon kan ikke gis dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, eller hensynene i lovens formålsbestemmelse, blir vesentlig tilsidesatt. I tillegg må fordelene ved å gi dispensasjon være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering.

...»

Vilkårene i pbl. § 19-2 første og annet punktum er kumulative, slik at begge vilkårene må være oppfylt for å kunne gi dispensasjon. Begge vilkårene er rettsanvendelsesskjønn som kan prøves fullt ut av Statsforvalteren, jf. Ot. prp. nr. 32 (2007-2008) side 242. Dersom vilkårene er oppfylt, «kan» kommunen gi dispensasjon, jf. Pbl. § 19-2 første ledd. Ingen har krav på dispensasjon.

Kommuneplaner og reguleringsplaner har blitt til gjennom en omfattende prosess, og er vedtatt av kommunestyret. Utgangspunktet er derfor at det ikke skal være kurant å gjøre unntak fra gjeldende planer. Ut fra hensynet til offentlighet, samråd og medvirkning i planprosessen, er det viktig at endringer i planer ikke skjer ved dispensasjoner, men at endringene blir behandlet etter reglene om kommune- og reguleringsplanlegging, jf. Ot. Prp. nr. 32 (2007-08) side 242.

Illustrasjoner

Bildet under er sakset fra saksdokumentene og viser fergekaien med eksisterende servicebygg til venstre:

Statsforvalterens vurdering

Det tekniske bygget er søkt plassert ca. 5,9 meter fra nabogrensen mot gnr. 94 bnr. 251. Tiltakshaveren opplyser at størrelsen på bygget er planlagt med minimum av det som er nødvendig for å få på plass alt teknisk utstyr. Alternativt plassering og utforming av bygget er vurdert. Tiltakshaveren viser bl.a. til at det er nødvendig at bygget blir plassert i nærheten av ladestasjonen og fortøyningsautomaten. Byggets tyngde gjør det ikke ønskelig å plassere bygget på fylling i sjøen.

Spørsmålet i denne saker er om det kan gis dispensasjon fra reguleringsbestemmelsenes 2.11, pkt. 2.11.1.8.

Dispensasjon kan ifølge pbl. § 19-2 annet ledd første punktum bare gis dersom hensynene bak bestemmelsene det blir dispensert fra, ikke blir vesentlig tilsidesatt. I tillegg må fordelene ved dispensasjonen være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering, jf. pbl. § 19-2 annet ledd annet punktum.

Vil hensynene bak reguleringsbestemmelsenes 2.11 pkt. 2.11.1.8 bli vesentlig tilsidesatt dersom dispensasjon gis?

Statsforvalteren vil først vurdere om hensynene bak kravet til utarbeidelse av samlet situasjonsplan og teknisk plan i reguleringsbestemmelsenes 2.11 pkt. 2.11.1.8 vil bli *vesentlig tilsidesatt* dersom dispensasjon gis i denne saken. Det vil normalt ikke kunne gis dispensasjon når hensynene bak bestemmelsen det søkes om dispensasjon fra fortsatt gjør seg gjeldende med styrke.

Det er kommunen som er nærmest til å tolke egne planbestemmelser og identifisere formålene som disse skal sikre. Statsforvalteren legger likevel til grunn at formålet med kravet til å utarbeide en samlet teknisk plan for arealet avsatt til boliger/service/forretning/kontor er å beskrive det kommunaltekniske anlegget, slik som va-anlegg, veianlegg og utomhusanlegg, og å sikre at anlegget får riktig funksjon, innhold og kvalitet. Videre legger vi til grunn at kravet om å utarbeide en samlet situasjonsplan for området BKB1 skal sikre at boliger, forretninger, kontor m.m. blir tegnet inn med plassering, møneretning, målsetting og avstander til nabogrense, andre bygg, vei mm.

Statsforvalteren vil innledningsvis peke på at vi i denne saken er på byggesaksnivå. Områdereguleringsplanen for Våge sentrum stiller ikke krav om utarbeidelse av reguleringsplan for området BKB1. Det kan da heller ikke kreves utarbeidet reguleringsplan med hjemmel i pbl. § 12-1. Det følger av uttalelse fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.¹

Områdereguleringsplanen legger opp til at området skal planlegges og søkes utbygget under ett, men ikke slik at det kan kreves utarbeidet reguleringsplan. Reguleringsbestemmelsenes pkt. 2.11.1.8 stiller krav om utarbeidelse av samlet situasjonsplan og teknisk plan for området før utbygging kan finne sted. . . Situasjonsplaner og tekniske planer er ikke planer som er omfattet av plan- og bygningslovens plansystem. Det vil heller ikke kunne knyttes bindende bestemmelser til slike planer.

I de fleste kommuner er situasjonsplanen et utsnitt av det offentlige kartverket i målestokk 1:1000 eller 1:500 (situasjonskart), der bygninger og anlegg det søkes byggetillatelse for, er tegnet inn og

¹<https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan--og-bygningsloven/plan/veiledning-om-planlegging/sporsmal-og-svar-til-ny-plan--og-bygning/kapittel-12-reguleringsplan-/id597618/>

målsatt for å vise deres forhold til eksisterende omgivelser.² Det kan derfor stilles spørsmål ved om ikke kravet til situasjonsplan er oppfylt i denne saken, da det er utarbeidet en situasjonsplan som viser byggets plassering med avstand til nabogrensene og andre eksisterende bygg. Tysnes kommune har også krevd en annen grad av detaljeringsnivå enn det som er vanlig ved utarbeidelse av situasjonsplaner og tekniske planer på byggesaksnivå. Graden av detaljering som kommunen her ønsker, dvs. en samlet situasjonsplan og en samlet teknisk plan for området, vil forutsette at man må tegne inn fremtidige bygg og tekniske anlegg, også bygg og tekniske anlegg som ennå ikke er planlagt og som det er usikkert om lar seg realisere. Det er flere grunneiere og aktører på kaiområdet som vil måtte involveres. Arbeidet med planene vil være omfattende. Forholdene vil også kunne endre seg underveis i prosessen. Det vil gjøre arbeidet med planene krevende og det vil også være usikkert om de i det hele tatt lar seg realisere.

Det omsøkte tiltaket har som formål å legge til rette for bruk av el-ferge på sambandet Halhjem-Våge. Vi legger til grunn at bygget som er omsøkt er helt nødvendig for å kunne drifte fergesambandet Våge- Halhjem med en batteridrevet ferge. Vi legger også til grunn at bygget må lokaliseres i umiddelbar nærhet til ladestasjonen og fortøyningsautomaten på kaien i området BKB 1.

Vi ser at det kan være ønskelig å få utarbeidet en samlet situasjonsplan og teknisk plan for området BKB 1. Det vil kunne gi et større handlingsrom for kommunen når det skal tas stilling til plasseringen av eksisterende og fremtidige bygg på BKB 1. Det tekniske bygget vil imidlertid erstatte servicebygget som ligger der i dag. Bygget vil gi en lengre fasade og et noe større fotavtrykk enn dagens servicebygg men vil bare utgjøre ca. 5 % av tillatt utbygging på 70 % (BYA) i området BKB 1. Uansett hvor det tekniske bygget plasseres innenfor BKB 1, vil det kunne påvirke hvordan arealene skal benyttes i fremtiden i større eller mindre grad. Slik vi ser det vil bygget på grunn av størrelse, utforming og omsøkte lokalisering likevel ikke legge vesentlige begrensninger for fremtidig utbygging og utnytting av området. Uavhengig av en eventuell dispensasjon i denne saken vil det også være mulig å utarbeide en samlet situasjonsplan og teknisk plan for området i fremtiden når en ønsker en samlet utbygging av kaiområdet. Området BKB 1 vil også kunne brukes som tidligere før andre planer for utvikling av BKB 1 er avklart.

Statsforvalteren vil også vise til at flere viktige og overordnede forhold er avklart gjennom byggesaksprosessen. Statens vegvesen er gitt mulighet til å uttale seg til søknaden om dispensasjon, men har ikke hatt merknader til det tekniske bygget, se e-post av 14.05.2019. Vi legger etter dette til grunn at trafikksituasjonen på kaien og forholdet til myke trafikanter er tilstrekkelig avklart når statlig fagmyndighet ikke har hatt merknader til tiltaket. Parkering er også ivaretatt iht. rammesøknaden. Mulig brann- og eksplosjonsrisiko er også avklart underveis med brannsjefen i kommunen, og det er utarbeidet en egen ROS-analyse for området. Vi legger etter dette til grunn at bygget ikke lenger utfordrer samfunnssikkerheten, slik også Tysnes kommune synes å bygge sitt vedtak av 08.09.2020 på.

Vi er etter dette kommet til at vi er i tvil om det omsøkte tiltaket vil sette hensynene bak kravet om en samlet situasjonsplan og teknisk plan til side, i og med at det synest vanskelig å oppfylle kravet.

² <https://dibk.no/verktoy-og-vevisere/atte-steg-fra-ide-til-ferdig-soknad/stegene-fra-ide-til-ferdig-soknad/steg-4-tegne-og-plassere-byggverket/>

Av dette følger at vi ikke kan se at hensynene bak blir satt *vesentlig til side*. Det første kumulativet vilkåret for å kunne dispensere er etter dette oppfylt, jf. pbl. § 19-2

Vil fordelene med en dispensasjon være klart større enn ulempene?

Det er videre et krav til at fordelene ved å gi dispensasjon må være *«klart større»* enn ulempene etter en samlet vurdering, jf. pbl. § 19-2 annet ledd annet punktum. Det må foreligge spesifiserte, klare grunner som er av en slik karakter og har en slik tyngde at de kan slå igjennom overfor hensynene som bestemmelsen er ment å ivareta. Det må som utgangspunkt dreie seg om fordeler som er forankret i areal- og ressursdisponeringshensyn.³

iVest Consult AS opplyser i søknaden om dispensasjon av 15.04.2019 at etablering av el-ferge vil ha stor miljø- og samfunnsverdi. Dette fremkommer også i følgebrevet til nabovarselet/søknaden om tiltak på Våge fergekai av 09.05.2019 fra iVest Consult as. Det er vist til at *[d]et er et overordnet mål at CO2 utslippene ved all landbasert transport skal kraftig ned, og elektrifisering av fergedriften er en viktig del av dette. Stortinget vedtok i forbindelse med budsjettbehandlingen høsten 2014 følgende anmodningsvedtak: «Stortinget ber regjeringen sørge for at alle kommende fergeanbud har krav til nullutslippsteknologi (og lavutslippsteknologi) når teknologien tilsier dette.» Regjeringens oppfølging av vedtaket har blant annet ledet til at Enova har gitt de berørte Fylkeskommunene tilsagn om omfattende støtte til infrastruktur for å lade ferjene ved kai. Elektrifisering medfører at fergesambandene må utstyret med hybridferger som kjøres på strøm fra batterier om bord. Ladingen av disse batteriene krever store transformator-, omformer – og batterianlegg på landsiden.»*

Vilegger etter dette til grunn at tiltaket vil fremme miljøfokuset transport og vil ivareta internasjonale og nasjonale miljøforpliktelser om å redusere CO2-utslipp. Dette er også i samsvar med statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.⁴ Gjennom retningslinjene skal kommunene ved planlegging og øvrig myndighetsutøvelse bidra til reduksjon av klimagassutslipp.⁵ Retningslinjene skal legges til grunn ved enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven, jf. pbl. § 6-2 andre ledd bokstav b. Etter pbl. § 19-2 fjerde ledd skal det legges særlig vekt på statlige rammer og mål ved vurderingen av om det skal gis dispensasjon fra planer. Pbl. §§ 6-2 og 19-2 fjerde ledd gir dermed hjemmel for å legge stor vekt på retningslinjene ved behandling av saken. vil også ivareta plan- og bygningslovens formål om å fremme bærekraftig utvikling til beste for samfunnet og fremtidige generasjoner, jf. pbl. § 1-1. Disse forholdene må tillegges stor vekt i fordel/ulempevurderingen.

Ulempen ved en eventuell dispensasjon vil være at man ikke får utarbeidet en koordinert og samlet situasjonsplan og teknisk plan for området nå. Tysnes kommune vurderer det likevel slik at tiltaket er i samsvar med arealdisponeringen, slik at et avslag på dispensasjonssøknaden bare vil forskyve tiltaket ut i tid inntil en samlet situasjonsplan og teknisk plan er på plass. For Fjord1 er ikke en slik forskyvning i tid ønskelig og i klagen fra iVest Consult as av 02.07.2019 fremheves tidsaspekteret som særlig viktig. Det er vist til at det ikke er mulig å vente med etableringen av el-fergedrift for at denne skal kunne tilpasse seg den fremtidig utvikling av Våge sentrum.

³ Jf. Frode A. Innjord og Liv Zimmermann, «Plan- og bygningsloven med kommentarer» (Gyldendal 2020) side 556 og Sivilombudsmannens uttalelse SOM 2014- 3266.

⁴ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-09-28-1469>

⁵ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/statlige-planretningslinjer-for-klima--og-energiplanlegging-og-klimatilpasning/id2612821/>

som vi har hatt til behandling viser at tiltakshaveren vurderer det som problematisk å plassere bygget på fylling i sjøen, se brev fra iVest Consult as til Tysnes kommune av 25.11.2019, notat: «

...

Fylling i sjø

Det er i framlegg til vedtak sagt: «Det kan fyllast ut i sjø som vist på plankart»

- Ei slik løysing er tidleg vurdert og utfall av denne vart presentert i møte med kommunens administrasjon og ordførar, der også representantar frå Statens vegvesen og Skyss var til stades.

- Det er ikkje mogeleg å fylle i sjø ut frå grunnforhold. På grunn av bratt helling og stor djupne vil massar forsvinne i djupet. Om massar likevel skulle få noko feste, vil desse utgjere reell fare for utgliding og igjen fare for fartøy ved kai.

I tillegg vil det då vere fare for samanrasing av bygg ved ustabil grunn. Enkel konstruksjoner ikkje mogeleg med ei vektbelastning på om lag 550 tonn.

(sjå vedlagt bilder for illustrasjon av grunnforhold)»

Vi går ikke inn på de tekniske vurderingene som er gjort av kommunen og av Invest Consult as, men viser til at den alternative plasseringen ikke er omsøkt.

Etter å ha gått gjennom saken vurderer vi det slik at det uansett ikke er hensiktsmessig å kreve en samlet situasjonsplan eller teknisk plan for området ved den omsøkte plasseringen. Tiltakets klare samfunnsmessige betydning må tillegges stor vekt, og fordelene med den omsøkte dispensasjonen er klart større enn ulempene saken, jf. pbl. § 19-2 annet ledd annet punktum.

Vi er etter dette kommet til at begge de kumulative dispensasjonsvilkårene i pbl. § 19-2 er oppfylt. Rettslig sett er det da anledning til å gi dispensasjon.

«Kan- vurderingen etter pbl. § 19-2

Pbl. § 19-2 er imidlertid en «kan»- bestemmelse. Det skal derfor også vurderes om søknaden skal innvilges eller ikke etter pbl. § 19-2. Denne vurderingen hører inn under kommunens faglige og politiske skjønn, dvs. forvaltningens frie skjønn. Tysnes kommune har ikke vurdert om det «kan» gi dispensasjon i medhold av pbl. § 19-2. Det skyldes nok at kommunen har vurdert det slik at vilkårene for å gi dispensasjon ikke er oppfylt.

I fvl. § 34 er det gitt uttrykk for at klageinstansen, her: Statsforvalteren, skal legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyret ved prøving av det frie skjønnet. Statsforvalteren har dermed ikke bare adgang, men også plikt, til å legge vekt på Tysnes kommunes vurdering i saker hvor kommunen har særlig lokalkunnskap eller saken har særlig lokalpolitiske forankring. I lovens forarbeider er det likevel gitt uttrykk for at regelen er utformet med sikte på at «den kan tilpasses de ulike områdene alt etter i hvor sterk grad hensynet til det kommunale selvstyret gjør seg gjeldende.»⁶ Vi forstår det slik at dersom hensynet til nasjonale politiske målsettinger er tungtveiende kan dette tilsi en høyere prøvingsintensitet enn dersom saken kun gjelder lokalpolitiske forhold alene.

Denne saken handler om en søknad sendt inn 30.10.2019, og saken har vært behandlet av Statsforvalteren i to omganger tidligere. Begge gangene ble kommunens vedtak opphevet fordi saken ikke var tilstrekkelig opplyst og begrunnet. Når det har gått så lang tid og så mange runder, må tiltakshaveren kunne forvente et endelig vedtak i saken. Vi ser det derfor ikke tjenlig å oppheve

⁶ Ot. prp. Nr. 51 (1995-1996) side 41-42.

kommunens vedtak enda en gang, for å få en uttrykkelig vurdering av «kan-vilkåret». Vi legger likevel til grunn at utvalget har vist gjennom to behandlinger i tillegg til vurderingene av klagen, at det er lite sannsynlig at «kan-vurderingen» ville føre til at tiltakshaveren fikk dispensasjon. Vi har også lagt merke til at avgjørelsene fra Landbruk/teknisk har vært enstemmige.

I denne saken er det sterke interesser knyttet til å få på plass nødvendig infrastruktur for landstrøm, slik at en batteridrevet ferge kan settes inn i fergesambandet Halhjem- Våge. Tiltaket er som nevnt også en del av oppfølgingen av internasjonale forpliktelser i Paris- konvensjonen og nasjonale forpliktelser om å redusere utslipp. ⁷Tiltaket vil også fremme plan- og bygningslovens formål om å fremme bærekraftig utvikling til beste for samfunnet og fremtidige generasjoner, jf. pbl. § 1-1. For Fjord1 haster det i tillegg med å få på plass det tekniske bygget. Det er som nevnt vist til at det ikke er mulig å vente med etablering av el-fergedrift for at denne skal kunne tilpasse seg den fremtidige utviklingen av Våge sentrum.⁸ Videre er servicebygget innenfor reguleringsformålet i planen. Hensynene bak kravet det er søkt om dispensasjon fra, kan i stor grad sies å være oppfylt ved at det foreligger en situasjonsplan som vi vanligvis ville anses som tilstrekkelig.

Som nevnt vil bygget på grunn av størrelse, utforming og omsøkte lokalisering ikke legge vesentlige begrensninger for fremtidig utbygging og utnytting av området. Uavhengig av en eventuell dispensasjon i denne saken vil det også være mulig å utarbeide en samlet situasjonsplan og teknisk plan for området i fremtiden når en ønsker en samlet utbygging av kaiområdet. Det tekniske bygget er omsøkt på samme sted som det eksisterende servicebygget, men med noe større fotavtrykk. Den alternative plasseringen som Landbruk/teknisk har pekt på, med delvis utfylling i sjøen, synes ikke realistisk.

Dette er etter vår vurdering hensyn som tilsier at Statsforvalteren som klageinstans kan legge mindre vekt på hensynet til det kommunale selvstyret i «kan»- vurderingen som skal gjøres etter pbl. § 19-2. Etter vårt syn ville det ikke være saklige grunner til å avslå søknaden om dispensasjon fra kravet til en samlet situasjonsplan og teknisk plan for området ut fra de faktiske omstendighetene som foreligger, når de to rettslige vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt. Statsforvalteren finner derfor at dispensasjon kan gis i denne saken, jf. pbl. § 19-2.

Vi har med dette vurdert klageanførlene. På bakgrunn av sakens faktiske og rettslige sider har vi funnet grunn til å sette til side kommunens rettslige og skjønnsmessige vurderinger. Vi omgjør Tysnes kommunes vedtak av 08.09.2020 slik at det gis dispensasjon for oppføring av teknisk bygg som omsøkt.

Statsforvalterens vedtak, jf. side én er endelig, og kan ikke påklages videre.

Vi gjør oppmerksom på at sakskostnadene kan kreves dekket i medhold av fvl. § 36. Et eventuelt krav skal sendes Statsforvalteren i Vestland innen tre uker.

Med hilsen

Gunnar Hæreid
fungerende statsforvalter

Anne Kjersti Sande
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

⁷ Jf. brev fra iVest Consult as av 15.04.2019 og 09.05.2019.

⁸ Klage fra iVest Consult as av 02.07.2019.

Kopi til:

IVEST CONSULT AS	Strandgata 15	6905	FLORØ
TYSNES KOMMUNE	Uggdalsvegen 301	5685	UGGDAL
FJORD1 ASA	Postboks 354	6902	FLORØ